

LIETUVI SOCIALINŲ VEIKLA ORGANIZACIJOSE*

Daugel metų stebint mokinius ir dalyvaujant Montrealio lietuvi gyvenime, teko konstatuoti vis eil fakt , daryti išvadas, ieškoti išeiki . Visa tai buvo subjektyv s ir moksliskai nepagr sti išgyvenimai. Norint racionaliau suprasti koki nors situacij , yra svarbu j patyrinti sistemingai ir pagr sti konkreiais daviniais. To siekiama šioje studijoje — pažinti jaun lietuvi socialin s veiklos laipsn — visuomeniskum .

I. Tyrimo Lietuvos grup s apib dinimas

Ši studija tyrin ja Montrealio šeštadienin mokykl baigusij lietuvi socialin s veiklos organizacijose intensyvum .

vairi organizacij skaiius Montrealio lietuvi gyvenime yra didelis. Kanados Lietuvi Bendruomen s Montrealio Apylink je yra užsiregistravusios 46 organizacijos vienu ar kitu b du pasi-reiškian ios lietuvi veikime.

Montrealyje yra dvi lietuvi parapijos priskaitan ios apie 2.950 parapie i .

Organizacij gausumas n ra išimtina charakteristika tik Mon-trealio lietuviams. Tai yra bendras etnini grupi bruožas. Kiek-viena etnin grup susir pinusi savo išlikimu, dažniausiai stengiasi jungti savo narius etnin n bendruomen n per vairias organizacijas ir kult rinius vienetus. Organizacin veikla palaiko ir sustiprina etnin priklausomum ir išryškina kult rin identifikacij . Tai sustiprina tarpusavio ryšius, skatina gimtosios kalbos naudojim ir užangažuoja tolimesnei veiklai ir darbui.

Montrealio lietuvi gyvenime šeštadienin mokykla yra pasto-vus vienetas per eil met suburiantis nemaž skai i lietuvi vaik . Montrealio lietuvi šeštadienin mokykla veikia nuo 1949 met . Iki pat 1968 met Montrealio Mokykl Katalik Komisija duodavo patalpas ir mok davo mokytojams atlyginim . Tai, žino-ma, buvo išimtina pad tis visame Amerikos žemyne. Šiuo metu

---

* Santrauka studijos apie 127 Montrealio lietuvi šeštadienin s mokyk-los abiturient dalyvavim organizacijose.

mokykl administruoja T v Komitetas, o j globoja Kanados Lietuvi Bendruomen s Montrealio Apylink s valdyba ir abiej parapij klebonai.

Montrealio šeštadienin je lietuvi mokykloje yra devyneri met kursas, kur vaikams d stoma lietuvi kalba ir literat ra, tikyba, istorija, geografija, tautiniai šokiai ir dainavimas.

Lietuvi mokykl lankan i vaik dali patraukia kai kurios jaunimo organizacijos ar meniniai vienetai: skautai, ateitininkai, liaudies meno ansambliai, chorai.

Lietuvi šeštadienin mokykl yra baig lietuviai jaunuoliai dar gim Lietuvoje ar kitame Europos krašte, ir kita dalis gimusi jau Kanadoje. Lietuvi šeštadienin mokykla yra skaitoma svarbi institucija Montrealio lietuvi gyvenime. Tod l jos palaikymui yra skiriama daug reikšm s ir energijos. Ši mokykla yra viena iš pagrindini veiksniai lietuvi kult ros ir lietuvyb s perdavimui, ugdymui ir išlaikymui.

II. Termin ir metodo paaiškinimas

Iki 1970 met pavasario Montrealio šeštadienin mokykla išleido 14 laid — iš viso 167 mokinius. Reiškia, kad iki 1970 met Montrealio šeštadienin je mokykloje 167 mokiniai baig piln devyneri met kurs .

Šios studijos pagrindinis tikslas yra pažinti ši jaunuoli socia- lin s veiklos intensyvum lietuvi ir kanadie i organizacijose (etnin se ir ne-etnin se) tais metais, kai baig šeštadienin mokykl , palyginant su 1970 metais, kai buvo renkama medžiaga šiai studijai.

Prieš pradedant toliau gvildenti nagrin jam tem , yra svarbu išsiaiškinti kai kuriuos terminus, s vokas, kurios bus naudojamos.

Socialin veikla šioje studijoje yra laikomas vairi r ši dalyvavimas ir sijungimas organizacijose. Paprastai žmogus dalyvau- damas organizacijose gali b ti narys, lankyti susirinkimus, mok ti nario mokest , atlikti kai kurias pareigas arba tur ti atsakingas pareigas.

Socialin s veiklos laipsnis (intensyvumas) reiškia socialin s veiklos kokyb ir kiekyb . Tai apspr sti parinkome penkias organiza- cijoje dalyvavimo galimybes: priklausym organizacijai, susirinkim lankym , nario mokes io mok jim , vienkartiniai pareig jim , atsakomyb vadovavime.

Organizacija laikome vairius formalius vienetus, kuriems žmo- gus priklauso savo laisvu pasirinkimu.

Etnin grup reiškia žmonė bendruomenė, siejam tam tikr ryšiai¹. Kai kalbam apie etnin grup, kult rin s vertyb s turi apsprendžiantai vaidmenė.

Etnin ir neetnin veikla nusako individo ryšiai su jo aplinka. *Etnin* veikla pasireiškia paioje etnin je grup je, reiškia, individo ryšys su aplinka yra vertikalinio pob džio. *Neetnin je* veikloje individo ryšys su aplinka yra horizontalinio pob džio ir jo veiklos formos prašoka etnin s grup s r mus ir silieja bendron kanadie tiškon aplinkon.

Pasiaiškin pagrindinius terminus, galime ieškoti atsakymo kelet klausim .

Pasirinkta ištirti 167 Montrealio šeštadienin mokykl baigusi j socialin s veiklos laipsn organizacijose. Visiems šios grup s nariams yra viena bendra charakteristika : devyneris metus jie visi paskyr šeštadienio priešpiet lietuvė mokyklai. Be to, jie visi lank ar dar lanko kanadie i mokyklas ir per jas, ar profesij , ar per darb yra kanadie i bendruomen s nariai.

Remdamiesi anketos daviniais, ieškome atsakym šiuos klausim s :

1. Ar lietuviai daugiau dalyvauja organizacijose ar pasitenkina bendravimu šeimoje ir draug tarpe ?
2. Ar lietuvė socialin veikla ribojasi lietuvė organizacijomis, ar ji reiškiasi ir už etnini r m ?
3. Koks yra lietuvė socialin s veiklos intensyvumas organizacijose ?
4. Ar socialinei veiklai turi takos: naudojama kalba šeimoje, lietuvišk knyg ir laikraš i skaitymas, pirmumo suteikimas pranc z ar angl kalbai, televizijos ir radijo programos pranc z ar angl kalba, socialin klas ?

Esm je šios studijos tikslas yra nustatyti šios lietuvė grup s socialin s veiklos charakteristikas ir j prisitaikymo krypt . Ta prasme ia surinkti duomenys ir daromos išvados yra pritaikomos ir teisingos tik šiai Montrealio lituanistin mokykl baigusi j grupei.

Pagal E. S. Chapin, didesnis individo prisitaikymas jo gyvenamoje aplinkoje yra susij s su jo sijungimu ir socialine veikla j supan ioje institucijose ir organizacijose^{1 2}.

¹ They are United by emotional bonds and concerned with the preservation of their type. With very few exceptions, they speak the same language, or their speech is at least intelligible to each other, and they share a common cultural heritage (Tametsu Shibutani ir Kian M. Kwan, *Ethnic Stratification, A Comparative Approach*, New-Yorkas 1965, 401 psl.)

² Higher degree of community and personai adjustment are associated

Kiekvienas ateivis atsidurs imigraciniame krašte nustoja priklausyti tik vienai etninei grupei ir jis atsistoja prieš pasirikimą: asimiliacijos, izoliacijos ar integracijos.

Iki tam tikro laipsnio dalyvavimas organizacijose yra dalis socializacijos proceso, kuris skatina žmogaus identifikaciją ir integraciją. Kiekvienas ateivis naujame krašte praeina visą eilę išgyvenimų, kol tampa pritapusių-prisitaikiusių piliečiu. Jis iškyla ir kalbos išmokimas, ir vertybių persvarstymas, ir darbo susiradimas ir socialinės aplinkos susiradimas, ir visa eilė daugiau ar mažiau reikšmingų gyvenimo aspektų. Šiame prisitaikymo ar pritapimo procese, sėmoringai ar nesėmoringai ateivis ieško jam priklausantios vietos. Todėl nenuostabu, kad atsiranda visa eilė etninių organizacijų ir grupių, nes tai yra natūralu, sava ir artima, suteikia saugumą ir pasitikėjimą. Iš kitos pusės, joks individas negyvena pilno gyvenimo kaip žmogus, kaip pilietis, ne sujungdamas ir nepriklausydamas platesnei sė supantiai aplinkai. Pagal Durkheim, socialinė veikla organizacijose pasidaro socializacijos, integracijos ir komunikacijos laidas³.

Ta prasme socialinė veikla parodo žmogaus ne tik sutapimą su savo etnine grupe, bet ir su platesne visuomene. Tikslėsnis socialinės veiklos pažinimas gali būti naudingas tiek etniniams grupėms, tiek ir platesnei visuomenės planavime.

Duomenims surinkti buvo pasinaudota 27 klausimų anketa ir S. Chapin socialinės veiklos skale. Socialinės klasės nustatyta pagal Cloward ir Jones metodą, kuris atsižvelgia į asmens išsilavinimą, profesiją ir uždarbą. Atrodo, kad lietuviams išeiviams šis metodas yra vienas iš tiksliausių ir objektyviausių, nes juk ne visi naujieji ateiviai galėjo pasinaudoti savo išsimokslinimu ir dirbti savo profesijoje. Studentai ir dar nesavarankiai socialinės klasės nustatėme pagal tų išsilavinimą, profesiją ir uždarbą.

Statistiniai apskaitiniai yra išreikšti procentais, o jų reikšmingumas nustatytas antruoju metodu.

Anketa buvo užpildyta 1970 metais tarp liepos 15 ir rugsėjo 30 d. Iš 167 Montrealio šeštadieninių mokyklų baigusiųjų anketų atsakė 127 asmenys, 76,04%. Tai yra gana aukštas procentas ir tuo pačiu šios studijos duomenys yra reikšmingi tyrinėjant grupę.

with higher degree of participation in the groups and institutions of the surrounding community. (F. S. Chapin, *Social Participation and Intelligence*, žr. *American Sociological Review*, 1959 m. balandžio mėn. nr., 165 psl.).

³ Une nation peut être maintenue seulement si entre l'Etat et l'individu nous trouvons intercalée toute une série de groupes secondaires assez près des individus pour les attirer fortement dans leur propre sphère d'action et ainsi les entraîner dans le torrent de la vie sociale. (E. Durkheim, *De la vision du travail social*, Paryžius 1967).

III. Pagrindini teorij apie socialin veikl , organizacij as ir kalb išd stymas

Pirm ne gu prad siu nagrin ti šios studijos duomenis, bent trumpai duosiu pagrindines teorijas kai kuri socialin veikl tyri- nusi žmoni .

Kiekvienam asmeniui aplinka turi didel s reikšm s, nes gyve- namos s lygos, mentalitetas, vairios grup s, organizacijos ir insti- tucijos takoja žmogaus gyvenimo b d . Iš tikr j socialin veikla pla i ja prasme ir yra tas žmogaus santykis su jo gyvenama aplinka. vair s reikalavimai, asmens nusiteikimas, standartai ir visa eil kit žmogišk aplinkybi apsprendžia vienok ar kitok asmens pasirinkt gyvenimo b d . Ta prasme socialin s veiklos pažinimas yra svarbus faktorius žmogaus pažinime. Iki tam tikro laipsnio kiekvienas asmuo yra jo gyvenamos aplinkos produktas. Iš kitos pus s, kiekvienas asmuo takoja ir kei ia savo gyvenam aplink .

Bendrai, dalyvavimas organizacijose reiškia žmogaus užsian- gažavim grupinei, kolektyvinei veiklai, siekiant kokio nors bendro tikslo, kur b t sunku pasiekti atskiram individualiai ⁴. Toki socialin veikl galima m ginti išmatuoti kokybiškai ir kiekybiškai.

Bendrai socialin veikla kei iasi ir prisitaiko prie individo gy- venamos aplinkos, jo sijungimo tos aplinkos gyvenim ir jo santyki su kitais žmon mis. Tod l dalyvavimas organizacijose užtikrina ryš tarp individo ir j supan ios aplinkos⁵.

Socialin veikla apima visa eil gyvenimo aspekt , kuriuos reikia atsižvelgti planuojant visuomenin ir socialin gyvenim .

Šiame darbe apsispr sta išryškinti vienos lietuvi grup s socia- lin s veiklos laipsn . Pagal pasirinkt Chapin analizavimo b d yra penki kriterijai : priklausymas organizacijai, lankymas susirin- kim , mok jimas mokes i , atsitiktiniai sipareigojimai, atsakomin- gos pareigos ⁶.

⁴ Hardee socialin veikl apibr žia sekan iai : « Formal participation, operationally defined, consists of taking part as a member, attendant, contributor, committee member or officer in groups, which have a name, usually select a regular set of officers, permit membership by choice, as compared to compulsory membership, and have at least one face to face meeting a year ». (G. J. Har dee, *Social Structure and Participation in an Industrial Rural Community*; žr. *Rural Sociology*; 26 t., 1961, 242 psl.

⁵ P. Antoine, *Participer; pourquoi ?*, žr. *La participation dans la société industrielle et urbaine*, (Collection *Semaines Sociales Wallones*, 1966), Pary- žius 1967.

⁶ S. Chapin, *Experimental Design in Sociological Research*, New Yorkas 1955, 62-64 psl.

Tokiu būdu mes galime surasti kiekybines (organizacij skai i) ir kokybines (koku būdu asmuo angažuojasi organizacin je veikloje) charakteristikas. Žmogus yra socialus sutv rimas, ir organizacin veikla j galina geriau suprasti save ir kitus. Tai duoda jam progos pilniau išvystyti savo potencial , nes kiekvieno individo egzistencija priklauso nuo j supan ios aplinkos ⁷.

Tod l dalyvavimas organizaciniame gyvenime išvysto žmogaus asmenyb ir praturtina jo galimybes k nors duoti j supan iai visuomenei. Tuo pa iu organizacijos yra lyg ir laidas tarp individo ir j supan ios visuomen s — institucij ir strukt ros. Taigi, ir etnin s organizacijos prisideda prie kult rinio ir socialinio bendravimo ir, atsizvelgiant j pob d , skatina etnin arba neetnin integracij .

Organizacij vaidmuo nesiriboja tik socialine veikla. Cole, išryškin s kelet pagrindini roli , iškelia ir kult ros perdavimo vaidmen ⁸. Taip pat, dalyvaudamas organizacijose, žmogus atranda savo status ir su tuo susijusius vaidmenis.

Cole pabr žia priklausomumo ir saugumo jausm , kur sustiprina dalyvavimas organizacin je veikloje. Gyvename visuomene je, kuri yra komplikauta, tuo pa iu ir ryšys vien su kitais yra komplikuotas. Tod l ir vaarios organizacin s veiklos galimyb s gali lengviau atsakyti skaitlingus žmogaus reikalavimus.

Bendrai, organizacijos sumažina kontrastus ir nesusipratimus tarp individo ir staigi pasikeitim jo gyvenamoje aplinkoje, tos aplinkos strukt roje ⁹. Organizacine veikla žmon s gali takoti visuomen s pasikeitimus, socialines sistemas, ir, bendrai, pagerinti ar pabloginti visuomenin gyvenim .

Neži rint kok svarb vaidmen socialin veikla turi žmogaus gyvenime, ji n ra vienodai vis suprantama ir praktikuojama. Foskett mano, kad socialin veikla yra mažumos privilegija¹⁰.

⁷ If the individual interprets social problems — unemployment, inflation, health, recreation — simply on the basis of his own experience, he cannot effectively solve them. Since the individual can only experience limited aspects of the problem, he needs the groups to obtain the broader perspective essential for recognizing and defining the problem. (Ben Alport ir P. A. Smith, *How Participation Works*, žr. *Journal of Social Issues*, 5 t., 1949).

⁸ W. E. Cole, *Urban Society*, 1958, 199 psl.).

⁹ Organizations perform an « adhesive function » in that they serve to harmonize and adjust the relationship between the institutions and community at large. (L. Nelson, C. E. Ramsey, C. Verner, *Community Structure and Change*, New-Yorkas 1960, 257 psl.).

¹⁰ J. M. Foskett, *The influence of Social Participation on Community Programs and Activities*, žr. *Community Structure and Analysis*, 1959, 314 psl.

Didžiama visuomenės yra pasyvi ir tik išimtiniais atvejais reaguoja aktyviau. Paprastai, vis tie patys asmenys ir pinasi ir suka visuomeninio gyvenimo rat .

Tas pats autorius eina dar toliau ir teigia, kad socialin veikla yra glaudžiai susieta su asmens socialine klase. Jis randa, kad asmenys didesnio išsimokslinimo, aukštesnio profesinio pasiruošimo ir didesnio atlyginimo, atrandami vadovaujančiuose vaidmenyse socialin je veikloje. F. S. Chapin atrado tuos pačius faktus savo studijose jau 1939 metais, taip lygiai kaip Axelrod ir eil kit sociolog .

Foskett socialin veikl riša su žmogaus prestižu. Ta paia linkme eina Remy ¹¹. Jis mano, kad socialus žmogus sukuria savyje toki asmenyb , kuri yra pozityviame — harmoningame santykiyje su jį supan ia aplinka. Ta prasme ir socialin veikla arba dalyvavimas organizacijose yra t stinumas žmogaus socializacijos proceso, kas galutiniame rezultate užangažuoja asmen pilnam socialiniam gyvenimui.

Kai ži rime etnin s grup s socialin gyvenim ir socialin veikl , akis krenta kult riniai skirtumai ir vairios priežastys, kurios iššauk emigracij . Iš kitos pus s, beveik vis etnini grupi nariai pasižymi ilgesio ir nostalgijos jausmais. Beveik visi susiduria su naujame krašte k rimosi ir adaptavimosi problemomis ^{11 12}. Tod l yra aiškus ryšys tarp socialin s veiklos ir integracijos naujame krašte. Žinoma, socialin veikla nebus tos pa ios reikšm s ir ne visuomet tur s t pa i prasm .

Vieniems socialin veikla gali tur ti daugiau etnin tendencij . Tai gali b ti d l to, kad jo etnin grup yra geriau organizuota ir turi daugiau galimybi ir atsako daugiau reikalavim . Iš kitos pus s, etnin veikla gali b ti tik vienas iš daugelio integracijos etap , kaip tai pabr žia Shibutami ir Kwan ¹³.

¹¹ J. Remy, *Petits groupes, refuges ou relais de participation*, žr. *La Participation dans la société industrielle et urbaine*, (Collection *Semaines Sociales Wallones*, 1966), *Paryžius* 1967, 62 psl.

¹² The new immigrant can only fill a limited number of roles at first, which means he must spend part of his life in a poorly structured situation calling for a shrinkage of roles and social participation compared to his preimmigration behavior patterns. (J. Lawless, *Attitudes of Leaders of Immigrants and Ethnic Societies in Vancouver Towards Integration into Canadian Life*, žr. *International Migration*, 4 t. 3 nr., 1964, 204 psl.).

¹³ Those who are becoming acculturated generally participate primarily in minority group organisations which are patterned after similar organisations of the dominant groups — clubs, lodges, ladies auxiliaries, and country clubs. These associations enable people who are busy earning a living and who might otherwise become dispersed to maintain their ties and to solve together some of the common problems that face them. Furthermore,

Goldhammer teigia, kad bendrai imigrantai nepasižymi didele socialine veikla, kas, anot jo, priklauso nuo nepakankamos identifikacijos ir integracijos¹⁴. Kiekvienas naujas ateivis turi išmokti atrasti save naujose gyvenimo aplinkybėse ir silygoje.

Bendrai, yra daug ir vairi faktori, kurie takoja socialin veikl. Kalba yra svarbus aspektas tautin s bendruomen s gyvenime. Kalba yra komunikacijos ir bendravimo priemon. Kalba užmezga ryš, atranda ir perduoda kult rinius lobius. Iš kitos pus s, kalbos nemok jimas gali b ti kli tis socialin s veiklos išvystymui.

J. Zubrzycky, studijuodamas Australijos imigrant socialin veikl, atrado penkis pagrindinius aspektus takojan ius j socialin veikl : angl kalbos mok jim, televizij, radij ir laikraš i skaitym gimt ja kalba, naudojam kalb šeimoje, gimtosios kalbos perdavim vaikams^{14 15}. Pagal š autori, imigrantai, kurie moka angl kalb, skaito angl kalba laikraš ius, sijungia daug grei iau ir daug lengviau austral gyvenim, negu tie, kurie kalba gimt ja kalba ir skaito gimt ja kalba laikraš ius bei knygas.

Kitas autorius, Hertzler, taip pat mano, kad kalba yra viena iš pagrindini priemoni ryši išvystymui tarp žmoni¹⁶. Be kalbos yra ribotas žmoni bendravimas, tuo pa iu ribota ir socialin veikla. Tai gali eiti iki visiškos izoliacijos, ir žmon s gali tapti atsiskyrusiomis bio-fizin mis b tyb smis, užpildan iomis tuš ias erdv s vietas.

Etnin s grup s gyvenime gimtoji kalba turi ypatingos svarbos kult ros išlaikyme ir perdavime. Tai, aišku, takoja ir socialin s veiklos krypt. Ypatingai tai svarbu, tyrin jant etnin socialin veikl.

IV. Nagrin jamosios lietuvi grup s pagrindin s socialin s, demografin s ir ekonomin s charakteristikos

Šiame skyriuje yra perži rta 127 Montrealio šeštadienin mokykl baigusi j ir atsakiusi m s anket bendros charakteristikos. Iš 167 mokykl baigusi j anket atsak 127 asmenys.

they cushion the shocks of transition by enabling them to practice recently learned roles without exposing themselves to humiliation or to direct competition with the members of the dominant group. Those who feel that they are not yet familiar enough with the customs hesitate to plunge into organisations of the larger society. Such organisations facilitate further acculturation. (Shibutani ir Kwan, *Ethnic Stratification, A Comparative Approach*, 529-530 psl.).

¹⁴ H. Goldhammer, *Some Factors affecting Participation in Voluntary Associations*, žr. *Urban Sociology*, Chicago 1964, 228 psl.

¹⁵ J. Zubrzycky, *Immigrant Participation in an Australian Community*, žr. *International Migration*, II t., 5 nr., 1964, 178 psl.

¹⁶ J. O. Hertzler, *American Social Institutions*, Bostonas 1961, 177 psl.

Iš kiekvieno met atsak bent pus , o daugeliu atvej — visi. Pažym tina, kad baigusieji tarp 1964 ir 1970 met anket atsiliep žymiai skaitlingiau, kas yra gana nat ralu : baigusieji paskutiniaisiais metais didel je dalyje dar tebegyvena Montrealyje ir juos buvo galima daug lengviau pasiekti (žr. I-j lentel).

I-j i Lentel

Šešt adienin mokykl baigusieji paskirstymas pagal baigimo metus ir atsakym anket

Šešt adienin s mokyklos baigimo metai	Mokykl baigusieji skai us	anket atsak	anket neatsak
1956	9	5	4
1957	10	6	4
1958	16	14	2
1959	14	8	6
1960	1	5	2
1961	8	7	1
1962	15	10	5
1963	—	—	—
1964	5	4	1
1965	8	6	2
1966	19	15	4
1967	18	12	6
1968	12	11	1
1969	11	10	1
1970	15	14	1
Iš viso	167	127	40

II-ji lentel mums parodo m s nagrin jamos grup s lyt , amži , gimimo viet ir amži , atvykus Kanad , civilin pad ti, vyro ar žmonos tautyb .

Lytis ir amžius: 40% sudaro vyrai ir 60% moterys. Daugiau negu pus yra jaunesni negu 21 metu; 42% yra tarp 21 ir 29 met ir tik 5% yra tarp 30 ir 35 metu. Reiškia, kad m s studijuojama grup yra dar jauni žmon s, nes 95% yra jaunesni negu 30 metu.

Gimimo vieta ir amžius, atvykus Kanad : daugiau negu pus , t. y. 57% yra gim Kanadoje. Iš gimusi kitur, 69% atvyko Kanad jaunesni negu 6 metu.

Civilin pad tis ir vyro (arba žmonos) tautyb : dauguma šios grup s žmoni (70%) yra neved . Iš vedusi j , 63% yra ved

II-j i Lentel

ANKET ATSAKIUSI J (127 MOKINI) SOCIALIN IK DEMOGRAFIN CHARAKTERISTIKA NUOŠIM IAIS

Charakteristika	Nuošimtis
Lytis	
berniukai.....	10
mergait s.....	60
Amžius	
mažiau 21 met	53
nuo 21 iki 29 met imtinai.....	42
30 met ir daugiau.....	5
Gimimo vieta	
Kanada.....	57
kiti kraštai.....	43
Amžius, atvykstant Kanad	
mažiau 6 met	69
6 met ir daugiau.....	31
Civilin b kl	
neved , netek jusios.....	70
ved , ištekl jusios.....	30
Vyro arba žmonos tautyb	
lietuvi	63
Kanados pranc z	3
Kanados angl	26
kitokios tautyb s.....	8

savo tautyb s asmen , iš kuri pus yra baig lietuvišk mokykl . Tenka pasteb ti, kad ketvirtadalis vedusi j yra ved anglus ar angles.

Kaip jau anks iau min jome, socialinei veiklai daug takos turi išsimokslinimas, profesija, uždarbis. Šiais trim aspektais nustatoma ir socialin klas . Tod l tuos davinius mes patiekiami apie baigusius ir j t vus, nes tiems, kurie dar n ra savarankiški, j socialin klas nustatoma pagal t vo davinius.

Taigi, kaip matyti iš III-sios lentel s, daugiau negu pus bai gusi j turi didesn negu vidurin išsimokslinim , tuo tarpu, kai j t vai sudaro tik 37%. Taip pat iš t v yra 10 kart daugiau turin i mažiau negu dešimt met studij , negu baigusi j (40% t v ir tik 4% vaik yra mokykloje praleid mažiau negu 10

III-j Lentel

ANKET ATSAKIUSI J IR J T V IŠSILAVINIMAS

Išsilavinimas pagal metus praleistus mokykloje	anket atsakiusi j	J t v
Iki 7 met	0%	19%
nuo 8 iki 10 met	4%	21%
nuo 11 iki 12 met	39%	23%
13 ir daugiau met	57%	37%
Iš viso	100%	100%
	(127)	(127)

metu). Iš to galima spr sti, kad jaunieji lietuviai turi tendencijos siekti aukštesnio išsimokslinimo.

IV-ji lentel rodo užsi mim ar profesij . Daugiau negu pus atsakiusi j anket (57%) dar yra studentai. Iš kit likusi j 20% yra profesional ar jiems panaši . Paži r j student t v

IV-ji Lentel

Atsakiusi j , o jei tebesimoko — j t v užsi mimas

Užsi mimas	Atsakiusi j	Tebesimokan i j t v
Profesionalai, imoni va- dovai, administratoriai	26%	21%
Prekybininkai, pardav jai	17%	13%
Amatininkai, kvalifikuoti darbininkai	0%	54%
Tarnai, darbininkai	0%	12%
Moksleiviai, studentai	57%	0%
Iš viso	100%	100%
	(127)	(72)

profesij ar užsi mim , randame, kad daugumas j priklauso ama-
tinink , kvalifikuot darbinink , forman kategorijai; kai tuo tar-
pu iš studijas baigusi j n ra n vieno priklausan io šiai grupei.
Išvada aiški — vaikai pralenkia savo t vus socialine pad timi.

V-ji lentel rodo uždarb , kur ir v l matome, kad dauguma
tiek savarankiškai sik rusiuj , tiek student t v uždirba daugiau
vidutinio uždarbio Kanadoje (5.449) arba Montrealyje (5.509).

V-ji Lentel

ANKET ATSAKIUSI J EKONOMIN B KL NUOŠIM IAIS

Pajam didumas Atsakiusieji savarankiškai studijuojan iuju gyvenantieji t vo

10.000 doleri ir daugiau	38%	25%
Nuo 7.000 iki 9.999 doleri	29%	30%
Nuo 5.000 iki 6.999 doleri	24%	42%
Mažiau 5.000 doleriu	9%	3%
Iš viso	100%	100%
	(55)	(72)

Taigi, šie visi trys faktoriai: išsimoklinimas, profesija ar užsi - mimas, ir uždarbis galina nustatyti tyrin jamos grup s socialin klas , k ir matome VI-je lentel je. Daugumas baigusi j priklauso aukštesniajai klasei. Pagal socialin s veiklos teorijas, gal tume tik tis, kad ir šios grup s asmenys tur t pasižym ti aukštu socia - lin s veiklos laipsniu.

VI-ji Lentel

Atsakiusi j socialin klas

Socialin klas	Atsakiusi j nuošimtis
Aukštesnioji	68
Vidutin	29
Žemesnioji	3
Iš viso	100
	(127)

Kalbos naudojimas : daugumas baigusi j lank angliškas mo - kyklas (85%), išskyrus 11,02%, kurie siek dvikalbiškumo, lanky - dami pirma pranc zišk , o paskui anglišk mokykl , ar priešingai (žr. VII-j lentel).

Pažvelg kalbos naudojim šeimoje ar tarp broli , seser ir draug , iš VIII-os lentel s matome, kad lietuvi kalba yra komu - nikacijos priemon tarp t v ir vaik (90%). Ši tendencija atrodo dar kartosis ir sekan ioje kartoje, nes daugiau negu pus (54%) dar kalba ar mano kalb ti su savo vaikais lietuviškai. Tuo tarpu, tarp broli ir seser ir tarp draug pirmumas duodamas angl

VII-ji Lentelė

Vartojamoji kalba mokykloje ir darboviet je arba studijose nuošim aiais

Vartojamoji kalba	Lankomoje mokykloje	Darboviet je arba studijose
Angl	85%	85%
Angl ir pranc z	11%	7%
Pranc z	4%	7%
Lietuvi	—	1%
Iš viso	100% (127)	100% (127)

kalbai. ia grei iausiai turi takos mokykla ir darboviet , bet gali-
mai ir angl ekonomin pad tis Kanadoje. Pirmumas duodamas
angl kalbai ir klausant radij ir televizij — 76% ir tik 1%
duoda pirmum pranc z radijui ar televizijai.

VIII-ji Lentelė

Vartojamoji kalba šeimoje ir su draugais išreikšta nuošim aiais

Vartojamoji kalba	Su t vais	Su broliais ir seserimis	Su savo vaikais	Su draugais
Angl	1%	54%	5%	78%
Angl ir pranc z	8%	0%	0%	0%
pranc z	0%	3%	1%	5%
Lietuvi	91%	29%	54%	4%
Lietuvi ir angl bei pranc z	0%	13%	28%	13%
Kitos kalbos	0%	1%	12%	0%

Skaitymas knyg ir laikraš i lietuvi kalba priklauso nuo lietuvi kalbos mok jimo, o taip pat ir nuo skaitomos literat ros domumo. Kaip matome iš IX-os lentel s, daug daugiau asmen skaito lietuviškus laikraš ius negu knygas, kas yra dalinai nat - ralu — tai nereikalauja didelio kalbos mok jimo nei didesni pa- stang . Tenka pabr žti, kad daugumas skaitan i laikraš ius ribo- jasi *Nepriklausoma Lietuva* ir kaip daugelis pabr ž — kronikos žiniomis.

IX-JI Lentelė

Lietuviškų knygų ir laikraščių skaitymas išreikštas nuošimais

	Lietuviškas knygas skaito	Lietuviškus laikraščius skaito
Taip	37%	76%
Ne	63%	24%
Iš viso	100%	100%
	(127)	(127)

Taigi, anglų kalba yra pagrindinė komunikacijos priemonė šiai grupei; lietuvių kalba yra tėvų ir vaikų kalba, o prancūzų kalba retai naudojama. Tai stebinančias reiškinys prancūzų kalbą Montrealyje.

V. Socialinės veiklos organizacijose nagrinėjimas, atsižvelgiant į kalbą, lietuviškų knygų bei laikraščių skaitymą, anglų ir prancūzų kalbų naudojimą, socialinę klasę ir t. t.

Kaip matome iš X-os lentelės daugumas skiria didesnę savo laisvo laiko dalį draugams, televizijai, radijui, skaitymui, kinui ar teatrui ir tik penktoje vietoje organizacinei veiklai.

X-ji Lentelė

Laisvalaikio panaudojimas

Užsiėmimas	Nuošimtis
Televizijai, radijui, plokštelėms, skaitybai	87%
Rank darbai	11%
Vaikų auklėjimui	15%
Draugų priėjimui	61%
Draugų aplankymui	68%
Koncertams, teatrui, kinui	42%
Sportui	24%
Dalyvavimui organizacijų veikloje	29%
Kitiems užsiėmimams	26%

Socialinės veiklos laipsnų organizacijose suskirstėme žemą, vidutinį ir aukštą, vadovaudamiesi S. Chapin tyrimais ir išvadamis. Šis autorius duoda 15 taškų kaip maksimumą už piln

dalyvavim vienos organizacijos veikloje — tai reiškia, kad žmogus yra narys, moka nario mokesť, lanko susirinkimus, kartais atlieka kokias nors vienkartinės pareigas ir turi atsakomybę. Bendra suma visose organizacijose sudaro to žmogaus socialin s veiklos laipsn . Tokiu būdu nustat socialin veikl , mes galime mėginti palyginti atskir individ socialin veikl organizacijose.

S. Chapin nustat , kad profesional , pramoninink ir administratori socialin s veiklos laipsnio vidurkis yra 20 tašk ir daugiau ; tarnautoj , amatinink — 12-16 tašk ; eilini darbinink 4-8 taškai.

Remdamiesi šiais duomenimis, savo studijoje mes suskirstėme socialin s veiklos laipsn šitaip:

silpnas — 11 tašk ir mažiau ;
vidutiniškas — 12 iki 19 tašk ;
aukštas — 20 tašk ir daugiau.

XI-ji, XII-ji ir XIII-ji lentelės mums parodo šios grupės socialin s veiklos laipsn organizacijose bendrai, ir atskirai lietuviškose bei kanadietiškoje ar amerikietiškoje tais metais, kai baig lietuvišk mokykl , ir 1970 m., kai rinkome duomenis.

XI-ji Lentelė

ANKET ATSAKIUSI J DALYVAVIMAS ETNIN SE IR NEETNIN SE ORGANIZACIJOSE MOKYKLOS BAIGIMO IR 1970 METAIS

Dalyvavimo laipsnis	Mokyklos baigimo metais	1970 metais
Visiškai nedalyvavo	7%	36%
Silpnai	29%	22%
Vidutiniškai	27%	18%
Intensyviai	37%	24%
Iš viso	100%	100%
	(127)	(127)

Iš gaut rezultat matome, kad tik 7 % baigusis nedalyvavo organizacijose tais metais, kai baig lietuvi mokykl , tuo tarpu, kai 1970 metais j jau buvo 36% (žr. XI-j lentelė).

Neži rint to, daugumas šios grupės žmonis dalyvauja organizacinėje veikloje, ypatingai etninėje. Socialin s veiklos silpnėjimas matomas visose veikimo r šyse. Reikia pastebėti, kad šis silpnėjimas yra mažiau ryškus neetninėje veikloje.

XII-j i Lentel

anket atsakiusi j dalyvavimas etnin se organizacij ose
mokyklos baigimo ir 1970 metais

Dalyvavimo laipsnis	Mokyklos baigimo metais	1970 metais
Visiškai nedalyvavo	9%	41%
Silpnai	36%	29%
Vidutiniškai	31%	14%
Intensyviai	24%	16%
Iš viso	100%	100%
	(127)	(127)

XIII-j i Lentel

anket atsakiusi j dalyvavimas neetnin se organizacij ose
mokyklos baigimo ir 1970 metais

Dalyvavimo laipsnis	Mokyklos baigimo metais	1970 metais
Visai nedalyvavo	65%	73%
Silpnai	21%	18%
Vidutiniškai	7%	6%
Intensyviai	7%	3%
Iš viso	100%	100%
	(127)	(127)

Gal gale kyla klausimas, kod l tik 29% iš atsakiusi j anket pamin jo organizacin veikl , kaip laisvalaikio sunaudojim (žr. X-j lentel), kai tuo tarpu yra 64% kurie dalyvauja organizacijose. Ar tai reiškia, kad dalyvavimas organizacijose yra nat - ralus ir spontaniškas gyvenimo aspektas, ar priešingai — tai yra primesta ir svetima gyvenimo dalis, apie kuri neateina galv n užsiminti ?

Iš kitos pus s, reikia pabr žti, kad 24% atsakiusi j priklauso aukšto socialin s veiklos laipsnio grupei, kas reiškia, kad jie yra organizacij nariai, moka nario mokest , lanko susirinkimus, apsiima vienkartin es pareigas ir atsakomyb . Etnin je veikloje j mes turime net 16%. Palygin šiuos davinius su Axelrod tyrin jimais Detroite — jis rado 63% žmoni dalyvaujan i organizacijose ir tik 12% su aukštu socialin s veiklos laipsniu — matome, kad m s rezultatai yra pozityvesni.

XIV-ji Lentelė

Sukauptinis dalyvavimo organizacijose pavaizdavimas

Veiklumo laipsnis	Mokyklos baigimo metais			1970 metais		
	Etninė ir neetninė	Etninė	Neetninė	Etninė ir neetninė	Etninė	Neetninė
Priklausymas organizacijai	310	229	81	182	139	43
Susirinkimų lankymas	596	434	162	300	230	70
Nario mokesio sumokėjimas	465	411	54	393	312	81
Apsilankymas atlikti vienkartinės pareigos	488	364	124	318	258	60
Už apsilankymą atlikti pareig	460	320	140	255	200	55
Iš viso	2319	1758	561	1448	1139	309

XIV-ji lentelė rodo, kad 93% baigusieji priklauso 310 organizacijoms šiais metais, kai baigė lietuvišką mokyklą (tai yra priklauso 2-3 organizacijoms), palyginus su 64% priklausiusiais 182 organizacijoms 1970 metais. Šioje lentelėje matome, kad daugumos dalyvavimas organizacijose ribojasi priklausymu organizacijai, nario mokesio užsimokėjimu ir susirinkimų lankymu. Tos pačios lentelės rezultatai rodo, kad lietuvišką mokyklą baigusieji daugiausia dalyvauja etniniuose veiklose ir kad jie veikia silpnai, kai jie baigia mokyklą, ir tuo pačiu darosi mažiau priklausomi nuo tėvų ir nuo namų.

XV-ji lentelė rodo socialinio veiklos laipsnio vidurkį. Matome, kad tas vidurkis nedaug pasikeičia bendrojoje ir etniniuose veiklose, kai tuo tarpu etniniuose veiklose jis stipriai sumažėja. Palyginę šiuos rezultatus su Chapin duomenimis, matome, kad mūsų grupės socialinio veiklos vidurkis lietuviškos mokyklos baigimo metais atitinka profesionalų veiklą, kai 1970 m. ji prilygsta tik tarnautojų ar amatininkų veiklai. Šios lentelės duomenys rodo, kad etniniame socialinio veiklos prilygsta darbininkų socialinei veiklai.

Bendrai, socialinio klasės požvilgiu, kuriai daugumas šios grupės žmonės priklauso, galime sakyti, kad jie socialinio veiklos

XV-ji Lentel

Etnin se ir neetnin se organizacijose dalyvavimo vidurkis

	Mokyklos baigimo metais			1970 metais		
	Etnin se ir neetnin se	Etnin se	Neetnin se	Etnin se ir neetnin se	Etnin se	Neetnin se
Dalyvaujan i	20	15	13	18	15	10
Sutinkan i	18	14	4	11	9	2

laipsnis yra žemas, daugiausia ribojasi priklausymu organizacijai, nario mokesio mokymu ir susirinkimų lankymu.

Kaip jau pradžioje minėjome, šioje studijoje mes tyrinėjome kalbos, lietuvišką laikraštį ir knygų skaitymą, televizijos ir radijo kalbos pirmumą, socialines klases ir užsiėmimo taktines socialinei veiklai.

Pagal mūsų surinktus duomenis, kalbos su taisyklės taktinė veiklai yra reikšminga tik liuanistinė mokyklos baigimo metais. Tada gana aiškiai radome, kad asmenys, kurie kalba su savo taisyklės lietuviškai, turi didesnį socialinę veiklos laipsnį, palyginus su tais, kurie kalba angliškai — jų daugumos socialinę veiklos laipsnis yra nulius arba silpnas.

Kalba su vaikais, su broliais ar seserimis neatrodo, kad turėtų reikšmę socialinei veiklai, todėl mes ją ir nepatiriame statistinėse lentelėse.

Lietuvišką knygų skaitymą turi taktinė socialinė veikla. Kaip matome iš XVI-osios lentelės duomenų, asmenys, kurie skaito lietuviškas knygas socialinę veiklos laipsnis susilpnėja tik 5% palyginus su 8% neskaitančių. Iš taktinė asmenų, kurie lietuvišką knygą neskaito, nedalyvaujančių socialinėje veikloje ar silpnai dalyvaujančių 1970 metais skaičius beveik padvigubėja, kai tuo tarpu skaitančių lietuviškas knygas taktinė skaičius pakyla tik 6%. Panašios tendencijos rodo duomenys etninėje veikloje (XVII-ji lentelė). Lietuviškas knygų skaitantys išlaiko beveik taktinę socialinę veiklos laipsnį etninėse organizacijose, tiek lietuviškosios mokyklos baigimo, tiek 1970 metais, kai tuo tarpu neskaitančių skaičius stipriai sumažėja.

Dalyvavimas ne etninėse organizacijose yra vispusiškai silpnas nepriklausomai nuo lietuvišką knygų skaitymo.

XVI-ji Lentelė

Atsakiusi j dalyvavimas etnin se ir neetnin se organizacijose, atsižvelgiant lietuviškosios spaudos skaitym

Dalyvavimas organizacijose etnin se ir neetnin se							
Lietuviškosios spaudos skaitymas	Šeštadienin s mokyklos baigimo metais			1970 metais			Iš viso
	Joks arba silpnas	vidutinis	Intensyvus	Joks arba silpnas	Vidutinis	Intensyvus	
Skaito	11%	9%	17%	17%	8%	12%	37% (47)
Neskaito	25%	18%	20%	41%	10%	12%	63% (80)
Iš viso	36% (46)	27% (34)	37% (47)	58% (74)	18% (22)	24% (31)	100% (127)

XVII-ji Lentelė

Atsakiusi j dalyvavimas etnin se organizacijose atsižvelgiant lietuviškosios spaudos skaitym

Dalyvavimas etnin se organizacijose							
Lietuviškosios spaudos skaitymas	Šeštadienin s mokyklos baigimo metais			1970 metais			Iš viso
	Joks arba silpnas	Vidutinis	Intensyvus	Joks arba silpnas	Vidutinis	Intensyvus	
Skaito	15%	10%	12%	19%	7%	n%	37% (47)
Neskaito	30%	21%	12%	51%	7%	5%	63% (80)
Iš viso 57)	45% (40)	31% (30)	24% (89)	70% (18)	14% (18)	16% (20)	100% (127)

Šie daviniai patvirtina šioje grup je taip pat ir Zubrzycky gautus rezultatus, tyrin jant austral imigrantus, kad imigrantai, skaitantys knygas gimt ja kalba, daugiausia pasižymi etnine veikla.

Panaš reiškin pastebime tyrin dami lietuvišk laikraš i skaitymo tak socialinei veiklai — skaitantys lietuviškus laikraš ius turi didesn socialin s veiklos laipsn negu tie, kurie neskaito.

ia, kaip ir lietuvišk knyg skaitymas, lietuvišk laikraš i skai-
tymas neturi takos ekstra-etninėi veiklai, kuri lieka silpna.

Kaip jau min jome aukš iau, naudojama kalba, klausant tele-
vizijos ir radijo, yra angl , bet tai neturi jokios takos socialin s
veiklos laipsniui. Taigi, mes ir nepatikiame ia statistini davini .

Kadangi m s studijoje dalyvaujantys asmenys yra dar jauni
ir daugiau negu pus yra dar studentai, paži r kime, ar studentai
ir nestudentai turi didel skirtum socialin je veikloje. Iš tikr j
statistika nerodo reikšmingos takos, bet ži r dami procentus,
mes pastebime, kad šios grup s žmon s turi didesn socialin s
veiklos laipsn tuo metu, kai jie dar studentai ir gyvena t v
takoje. Šis laipsnis maž ja, kai jie baigia studijas ir pasidaro
nepriklausomi ir savarankiški (XVIII-ji lentel). Nedalyvaujan i
skai ius socialin je veikloje pakyla iš 45% iki 70%. Žinoma, kad
šio fakto paaiškinimui gali b ti ir kit priežas i kaip nepriklausomumas
ir savarankiškumas: pavyzdžiui, studijos, darbas, šeim
k rimas ir t.t., ir tik kitos studijos nagrin jan ios tuos faktus ga-
l t duoti pagr st paaiškinim .

XVIII-ji Lentel

Atsakiusi j dalyvavimas etnin se organizacijose atsižvelgiant
uži sim

Uži - mimas	Dalyvavimas etnin se organizacijose						Iš viso
	Šeštadienin s mokyklos baigimo metais			1970 metais			
	Joks arba silpnas	Viduti- nis	Inten- syvus	Joks arba silpnas	Viduti- nis	Inten- syvus	
Moks- leiviai ir studentai	31%	18%	8%	38%	8%	11%	57% (72)
Ne mok- sleiviai	14%	13%	16%	32%	6%	5%	43% (55)
Iš viso	45% (57)	31% (40)	24% (30)	70% (89)	14% (18)	16% (20)	100% (127)

Socialin klas neatrodo turinti lemiamos reikšm s šios grup s
asmen socialinei veiklai. Tiek bendroje, tiek etnin je ar neetni-
n je organizacin je veikloje pus , o dažnai dar daugiau negu pus ,

iš priklausan i aukštesnei socialinei klasei turi labai žem socialin s veiklos laipsn arba visai nedalyvauja organizacijose (XIX-ji, XX- ji ir XXI-ji lentel). Iš kitos pus s, 1970 metais turintys aukšt socialin s veiklos laipsni neetnin se organizacijose (3% žr. XXI- j lentel) priklauso aukštesniajai socialinei klasei. T pat galima pasakyti apie bendros ir etnin s socialin s veiklos aukšto

XIX-ji Lentel

Atsakiusi j dalyvavimas etnin se ir neetnin se organizacijose
atsižvelgiant socialin lyg

Sociali- nis lygis	Dalyvavimas etnin se ir neetnin se organizacijose						Iš viso
	Šeštadienin s mokyklos baigimo metais			1970 metais			
	Joks arba silpnas	Viduti- nis	Inten- syvus	Joks arba silpnas	Viduti- nis	Inten- syvus	
Aukštes- nysis	25%	16%	26%	43%	7%	17%	67%
Vidutinis	H%	9%	9%	13%	10%	6%	29%
Žemes- nysis	0	2%	2%	2%	1%	1%	4%
Iš viso	36%	27%	37%	58%	18%	24%	100%
	(46)	(39)	(47)	(74)	(22)	(31)	(127)

XX-ji Lentel

Etnin se draugijose dalyvavusi skai ius nuošimiais

Sociali- n klas	Šeštadienin s mokyklos baigimo metais			1970 metais			Iš viso
	Joks arba silpnas	Viduti- nis	Didelis	Joks arba silpnas	Viduti- nis	Didelis	
	Aukštes- nioji	34%	16%	17%	49%	9%	
Vidutin	11%	H%	7%	19%	4%	6%	29%
Žemes- nioji	0	4%	0	2%	1%	1%	4%
Iš viso	45%	31%	24%	70%	14%	16%	100%
	(57)	(40)	(30)	(89)	(18)	(20)	(127)

XXI-j i Lentel

Neetnin se draugijose dalyvavusi skai ius nuošimiais

Socialin klas	Šeštadienin s mokyklos baigimo metais			1970 metais			Iš viso
	Joks arba silpnas	Vidutinis	Didelis	Joks arba silpnas	Vidutinis	Didelis	
Aukštesnioji	56%	5%	6%	61%	3%	3%	67%
Vidutin	26%	2%	1%	26%	3%	0	29%
Žemesnioji	4%	0	0	4%	0	0	4%
Iš viso	86%	7%	7%	91%	6%	3%	100%
	(110)	(9)	(8)	(115)	(8)	(4)	(127)

laipsnio baigusius — jie priklauso aukštesnei klasei. Neži rint, kad šios studijos daviniai leidžia mums daryti išvad , kad aukšt socialin s veiklos laipsn turintys asmenys priklauso aukšteni ajai klasei, lieka dar visa eil klausim , kuriuos išnagrin jus galima b t prieti daug domesni išvad . Pavyzdžiui, kod l toks didelis asmen skai ius visai ar beveik nedalyvauja organizacin je veikloje, kod l dalyvauja, ir kita, kas nebuvo jungta šios studijos tikslus.

VI. Bendros išvados

Kaip jau min ta, studijoje tyrin jami 127 asmenys, kurie sudaro 76% Montrealio lietuvišk mokykl baigusij tarp 1956 ir 1970 met . J daugumas dalyvauja socialin je veikloje, o ypa etnin se organizacijose. Dalyvavimas neetnin se organizacijose yra labai silpnas ir ribotas. akis krinta faktas, kad mokykl baigus, nepaprastai auga skai ius t asmen , kurie niekur arba labai mažai kur dalyvauja. Bendrai, lietuviškoji veikla apjungia didel dal šios grup s asmen . Susir pinim tur t kelti tie asmenys, kurie iš lietuviškos veiklos pasitrauk , bet kanadietišk ne sijung , ir gal nukeliavo *silent majority* eiles.

Lietuvi kalbos naudojimas su t vais, lietuvišk knyg skaitymas turi teigiamos takos lietuviškai veiklai. Tenka pabr žti, kad lietuvi kalba yra t v ir vaik susižinojimo priemon . Tarp broli ir seser ir draug vyrauja angl kalba. Iš šios grup s tik

4% lank pranc z mokyklas. Nei angl , nei pranc z kalba neturi jokios takos apklausin t asmen socialinei veiklai.

Socialin klas neatrodo turinti lemiamos reikšm s šios grup s asmen socialinei veiklai. Neži rint, kad daugumas pagal savo išsimokslinim , užsi mim ir uždarb priklauso aukštesniajai klasei, j daugumos socialin s veiklos laipsnis tepriilygsta kvalifikuot darbinink lygiui, palyginus su S. Chapin skale.

Aiškiai pastebima, kad šios lietuvi grup s socialin veikla silpn ja, kai jie baigia studijas ir tampa nepriklausomi nuo t v , savarankiški. Tai gali b ti tik pereinamas laikotarpis, kuris yra dalis ar tai integracijos ar asimiliacijos proceso. Bet tai gali reikšti ir tam tikr izoliacij , bei pasitraukim iš aktyvaus gyvenimo. Šie ir visa eil kit klausim paaišk t , jei mes tur tume sistemin g studij , nagrin jan i socialin je veikloje dalyvavimo ar nedalyvavimo priežastis, socialin s veiklos skatinimo priemonės, šeimos veiklos charakteristikas ir j tak jaun žmoni socialinei veiklai ir daug kit svarbi klausim .

Patyrin jus ši 127 jaun lietuvi grup , kyla klausimas, ar lietuvi visuomen , bendrai, yra sis monijusi t nepaprastai aukšt išeivijos jaunosios kartos potencial — juk net 68% priklauso aukštesniajai klasei. Reiškia turi universitetin išsimoklinim , profesij ir aukšt atlyginim . Ar m s organizacin je veikloje tai krei piamas d mesys ir, ar m ginama t potencial panaudoti planuojant išeivijos gyvenim ? Gal gale, ar tie patys jauni žmon s žino ir supranta atsakomyb tai visuomenei, kurioje jie gyvena ?

Irena K. Lukoševienė

Montrealis, Kanada

BIBLIOGRAFIJA

- Alport B. ir Smith P. A., *How Participation Works ?* žr. *Journal of Social Issues*, 5t. 1949.
- Anderson W. A., *The Family and Individual Social Participation*, žr. *American Sociological Review*, 8 t. 1943 m. rugpj io ir gruodžio mėn. numeriai.
- Axelrod M., *The Urban Structure and Social Participation*, žr. *American Sociological Review*, 21 t. 1956 m. vasario mėn. numeris.
- Bastin M., Chaumont M., Remy J., Antoine P., Schoonbrsd R., Goffart V., Piraux M., Raes J., Bouhy J., Wgmants J., *La Participation dans la Société industrielle et urbaine* (Collection *Semaines Sociales Wallonnes*, 1966), Paryžius 1967.

- Bowers S., *The Nature and Definition of Social Work*, žr. *Principles and Techniques of Social Case Work*, New Yorkas 1950.
- Bau S., *Integration of Immigrants*, žr. *International Migration*, lit., 1 nr., 1964.
- Chapin F. S., *Experimental Designs in Sociological Research*, New Yorkas 1955.
- Chapin F. S., *Social Participation and Intelligence*, žr. *American Sociological Review*, 1939 m. balandžio mėn. numeris.
- Cloward R. A. ir Jones J., *Social Class : Educational Attitudes and Participation*, žr. *Education in Depressed Areas*, New Yorkas 1963.
- Cole W. R., *Urban Society*, 1958.
- Durkheim F., *De la division du travail social*, Paryžius 1967.
- Foskett J. M., *The Influence of Social Participation on Community Programs and Activities*, žr. *Community Structure and Analysis*, New Yorkas 1959.
- Goldhammer H., *Some Factors Affecting Participation in Voluntary Association*, žr. *Contributions to Urban Sociology*, Čičaga 1964.
- Gurvitch G., *La vocation actuelle de la sociologie*, 1 t., 3 laida, Paryžius 1963.
- Hardee G. J., *Social Structure and Participation in an Australian Rural Community*, žr. *Rural Sociology*, 26 t., 1961.
- Hertzler J. O., *American Social Institutions*, Bostonas 1961.
- Lawless D. J., *Attitudes of Leaders of Immigrant and Ethnic Societies in Vancouver towards Integration into Canadian Life*, žr. *International Migration*, 11 t. 3 nr., 1964.
- Les Rameaux de la Famille canadienne*, Edition du Centenaire, préparée par la Direction de la Citoyenneté canadienne, Secrétariat d'Etat, Ottawa 1967.
- Nelson L., Ramsey C. E., Verner C., *Community Structure and Change*, New Yorkas 1960.
- Perlman H. H., *Social Case Work, a Problem Solving Process*, Čičaga 1958.
- Queen St. Alfred, *Social Participation in Relation to Social Désorganisation* žr. *Social Problems in America*, New Yorkas 1955.
- Recensement du Canada*, Bureau Fédéral de la Statistique, Ottawa 1961.
- Remy J., *Petits groupes, refuges ou relais de participation* žr. *La participation dans la société industrielle et urbaine*, (Collection *Semaines Sociales Waltonnes 1966*), Paryžius 1967.
- Shibutani T. ir Kwan, Kian M., *Ethnic Stratification, A Comparative Approach*, New Yorkas 1965.
- Tremblay M. A., *Initiation à la recherche dans les sciences humaines*, Montréal 1968.
- Zubrzycki J., *Immigrant Participation in an Australian Community*, žr. *International Migration*, II t. 3 nr., 1964.